

Από το 1944 στο 1967

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ
ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ

Τον Αύγουστο του 1944, η ΙΙΙ Ορεινή Ταξιαρχία αποβιβάστηκε στην Ιταλία και συμμετείχε στις επιχειρήσεις των συμμάχων στην κατάληψη της πόλης του Ρίμινι. Η ταξιαρχία «αποτέλεσε την πρώτη ελληνική μονάδα που έλαβε μέρος σε συγκρούσεις επί ευρωπαϊκού εδάφους», γράφει ο Τάσος Σακελλαρόπουλος στο «Ειρήνη, πόλεμος, πολιτική, συνωμοσίες. Οι Έλληνες αξιωματικοί 1935-1945» (εκδ. Πατάκη). Μέσα από την πολεμική της δράση, επί ίσοις όροις με άλλες, έμπειρες συμμαχικές μονάδες, απέκτησε και το βαρύ, συμβολικό της, όνομα, «Ρίμινι», με 116 πεσόντες και 316 τραυματίες.

Η μονάδα «διαμόρφωσε στο εσωτερικό της το ορθό πρότυπο του επαγγελματία αξιωματικού» αποτελώντας, όταν αποβιβάστηκε στην απελευθερωμένη Ελλάδα το φθινόπωρο του '44, «τη μεγάλη εφεδρεία και το πολεμικό εργαλείο του αστικού κόσμου. (...) Η ταξι-

αρχία είναι το πρώτο δείγμα του νέου ελληνικού στρατού».

Πολλοί από τους λεγόμενους «Ριμινίτες» αξιωματικούς ανδρώθηκαν σε ένα πνεύμα «που θα απαξίωνε την πολιτική λειτουργία, σε μια λογική με βάση την οποία ο στρατός ήταν ικανός, και όφειλε, να διαχειριστεί και τον πόλεμο και την ειρήνη».

Προηγούνταν όμως ο πόλεμος. Τον Δεκέμβριο του 1944, στη μάχη κατά της ανταρσίας του ΕΛΑΣ οι 2.500 άνδρες της Ταξιαρχίας ανέλαβαν την «περίσφιξη της Καισαριανής». «Ήταν η πρώτη τόσο σκληρή, μαζική και αμείλικτη σύγκρουση σε εμφύλιο πλαίσιο μεταξύ δύο συντεταγμένων ελληνικών συνόλων, της πλέον εκπαιδευμένης ελληνικής τακτικής μονάδας και των απολύτως αποφασισμένων μαχητών του ΕΛΑΣ των ανατο-

λικών προσφυγικών συνοικιών».

Παράλληλα, όμως, η Ορεινή Ταξιαρχία αποτέλεσε το φυτώριο στο οποίο καλλιεργήθηκε το πνεύμα μονοπώλησης του στρατού από μία και μόνον ιδεολογική παράταξη. Αιχμή του δόρατος αποτέλεσαν ορισμένοι «ακραίοι νεαροί κατώτεροι αξιωματικοί», οι οποίοι ήδη από τις πρώτες ημέρες του 1945 σχημάτισαν τον Ιερό Δεσμό Ελλήνων Αξιωματικών (ΙΔΕΑ).

«Ήταν το πρώτο αλλά καθοριστικό βήμα –χωρίς να δηλώνεται ως τέτοιο από όσους το οργάνωσαν– στην κατεύθυνση της αυτονομίας του στρατού από τον πολιτικό έλεγχο της λαϊκής εξουσίας. Η πορεία προς αυτή θα εντεινόταν προφανώς λόγω του Εμφυλίου Πολέμου που ακολούθησε, και στον οποίο, μέσω της νίκης του, ο ελληνικός

στρατός θα διεκδικούσε, με τις ευλογίες του Θρόνου, ένα καθοριστικό μερίδιο στη διαχείριση της ειρήνης στη μετεμφυλιακή Ελλάδα», γράφει ο Τ. Σακελλαρόπουλος. Ωστόσο, «η νίκη του αστικού κόσμου στον Εμφύλιο δεν σήμαινε και τη συνδιαχείριση του κράτους, και, κατ' επέκταση, του στρατού».

Η ειρωνεία είναι ότι «σταδιακά, ο στρατός αυτονομήθηκε και από την πολιτική ηγεσία της Δεξιάς, και οι προσπάθειες περιορισμού της συνωμοσίας από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή απέτυχαν, με τις ευλογίες του Θρόνου». Ο ΙΔΕΑ καλλιέργησε το πνεύμα που θα οδηγήσει στο πραξικόπημα του 1967.

Η 21η Απριλίου έδωσε τη χαριστική βολή στο αίσθημα δυσφορίας μεγάλης μερίδας του κόσμου μεταπολεμικά απέναντι στον παρεμβατικό ένστολο βαθμοφόρο, που υπονομεύει θεσμούς. Με την πτώση της δικτατορίας, η δυσφορία μετατράπηκε πια σε απαξίωση...